Påskens vittnen

Dagens texter: Sak 8:6-8 1 Pet 1:3-9 Ps 145:1-7 **Joh 20:24-31**

- Det kan inte vara sant! Det är helt overkligt!
Så uttrycker sig ofta den som tar emot beskedet om en plötslig död.
Att få se kroppen och erfara att den döde inte längre är där utan har lämnat jordelivet är en viktig erfarenhet i bearbetningen.
En fråga i sorgeberarbetningen som man förhållit sig till över tid är huruvida barn skall få ta avsked av en död anhörig genom att vara med på visning av den döda kroppen eller närvara vid begravningen. I dess ytterlighet har man resonerat att barn inte skall behöva uppleva begravningen för att skydda dem mot synen av vuxna som gråter vid kistan. Här kan det förstås fortsatt finnas variationer inom olika familjer men min erfarenhet är att många idag ser såväl visningen som begravningen som en viktig del av bearbetningen och acceptansen av att döden inträffat.

Om vi nu har svårt att tro att det är sant att någon är död, hur mycket svårare skulle det då inte vara att ta till sig att någon som var död har uppstått?

Är det så konstigt att Tomas regerar som han gör. ”Om jag inte får se spikhålen i hans händer och sticka fingret i spikhålen och sticka handen i hans sida tror jag det inte.”

Vid läsningen av dagens evangelium slås jag igen av frågan om det inte är ett orättvist epitet som givits Tomas i tillägget ”Tvivlaren”?
Är det inte helt enkelt så att han bara var på plats lite senare än de andra?

”En av de tolv, Tomas, som kallades Tvillingen, hade inte varit med när Jesus kom. De andra lärjungarna sade nu till honom: ’Vi har sett Herren’,”

Hur det än är med den saken har Tomas exempel varit till välsignelse för de vetgiriga, för skeptikerna, ja – för tvivlarna genom hela kyrkans historia. Att det finns ett exempel i Jesu omedelbara närhet som säger att man inte behöver nöja sig med andras utsagor och slutsatser utan att man själv kan ställa frågor och söka svar för att förstå.

Vi rör här vid balansen mellan den gemensamma och individuella aspekten av tron. Att bäras av kyrkans gemensamma berättelse, men att också göra den till sin. I dagens evangelium ser vi att mötet med den uppståndne är en gemensam upplevelse; ”vi har sett Herren” men också personlig…
Tomas kunde i mötet med den uppståndne till slut säga ”min Herre och min Gud”. Kyrkofadern Augustinus kommenterar slående: ”Han såg människan och bekände Gud, som han inte såg”.

Allt för ofta saknas det steget i en människas liv. Särskilt gäller det oss som är uppvuxna inom kyrkan. Livet har börjat med mina föräldrars tro, min församlings tro, men har det fått bli min tro? Att ha ”barnatron” med sig är en fantastiskt grund för tron, att bäras av Kyrkans tro är helt nödvändigt men någon gång behöver vi få ställa frågorna och be om att själv ”få se spikhålen”. Den troende behöver genom trons mognad ömsa skinn. Just i skiftet är vi särskilt sårbara. Risken är ofta stor att vi förväxlar torka, tystnad, logik som inte går ihop med tvivel istället för att se det som mognad och en fördjupad Gudsrelation. Den så kallade tvivlaren blir som ett påskens vittne en av de första att bekänna den uppståndne som Herre och Gud.

Tomas blir genom sin vetgirighet också en inkarnationens apostel. Ett levt exempel på Johannes teologi som så tydligt slås an i inledningen av såväl evangeliet ”Ordet som blev människa…som i Första Johannesbrevet:
”Det som var till från begynnelsen, det vi har hört, det vi har sett med egna ögon, det vi har skådat och har tagit på med våra händer, det är vårt ärende: livets ord.”
Kyrkofadern Augustinus kommenterar: ”Han såg människan och bekände Gud, som han inte såg”.

***

Lärjungarna sitter instängda av rädsla. En högst naturlig reaktion efter vad som hänt de senaste dagarna. I år delar många av oss en liknande erfarenhet med de första lärjungarna. Vi sitter också bakom stängda dörrar i ett försök att om skydda oss själva och andra från det hotfulla och okända där utanför. Efter uppståndelsen har Jesus förmåga att befinna sig överallt, och vissa stunder väljer han att göra sig synlig. Det är som att han ”tänder lampan” som broder Wilfrid

Stinissen uttrycker det. Och där mitt i oron ger Jesus oss hälsningen ”Frid åt er alla.”

Det är andra gången lärjungarna är samlade på det här viset då Jesus plötsligt är mitt ibland dem. I verserna före ser vi hur Jesus vid det första mötet – det som gick Tomas förbi – föregriper det skeende som skulle komma hela skapelsen till del under pingstdagen. ”Sedan andades han på dem och sade: ’Ta emot helig ande’”. För alla som var hemma i skrifterna måste associationerna varit uppenbara. Den första människan hade formats av jord. Gud blåste in liv genom hennes näsborrar, så att hon blev en levande varelse. Den uppståndne Jesus blåser nu liv in i den nya skapelsens människa. Jesus återskapar nytt liv i sina lärjungar genom att de får ta emot helig Ande.

Värt att notera är att mötet med den uppståndne sker i Galileen, i enlighet med ängelns hälsning till kvinnorna i den tomma graven: ”Han har uppstått från de döda och går nu före er till Galiléen. Där ska ni få se honom”.

Vad var Galiléen för en plats? Om Jerusalem var den heliga staden fylld av rättrogna judar så kan man nog säga att Galiléen var det motsatta. Profeten Jesaja benämner trakten ”hedningarnas Galileen”. Om Jerusalem var den religiösa framsidan var Galileen bakgården. Jesus växte upp på den bakgården.

Nikodemus ställer frågan: ”Kan det komma något gott från Nasaret (som ligger i Galiléen). I Joh 7:52 skrävlar ”förståsigpåarna”: ”Se efter i skriften, så ska du finna att ingen profet kommer från Galileen.”

Det var dit lärjungarna skulle bege sig. Galileen talar om för oss att det inte är i det välpolerade tillrättalagda vi ska finna den uppståndne. Vart vi än kommer finner vi att Jesus gått före. Ibland säger vi i vår entusiasm att vi ska föra Jesus till det ena eller andra platsen. Hur skulle vi kunna föra Jesus till ett ställe där han inte redan är med sin fulla närvaro? Det vi behöver öva oss själva och varandra i är att igenkänna Kristus i allt. Här rör vi vid ett mysterium:
Allt är inte Kristus men Kristus är i allt.

Galileen står för lärjungarna är dessutom ”hemma”. Det bekanta och invanda. Också detta faktum räcker oss en särskild tröst i påsktiden pandemins år 2020.

När du saknar att vara kyrkan och andra ”tunna platser” där allt är inrättat för att visa på Gud. Vet då att det också är på ditt eget köksgolv Jesus nu står och hälsar: ”Frid åt er alla”.